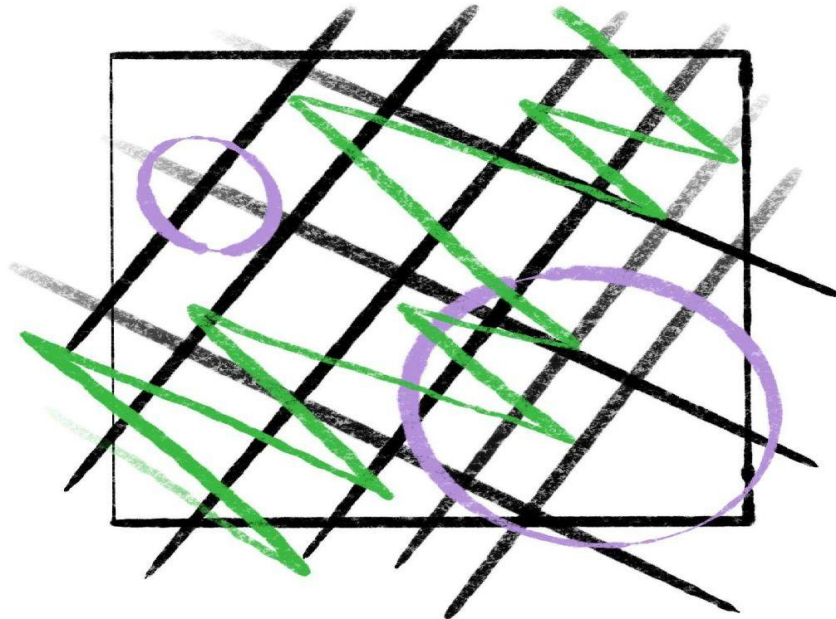

18.01.2023

QUEER FORÆLDRESKAB

Trans- og nonbinære personers orienteringer mod og
forhandlinger af forældreskab

ROSKILDE UNIVERSITET

5. SEMESTER FAGMODULPROJEKT PSYKOLOGI

GRUPPENUMMER: V22-25043-JM

STUDERENDE:

Josefine Godsk 68173 jgodsk@ruc.dk

Mathias Jonas Wathne Bruhn 71857 mjwb@ruc.dk

VEJLEDER: Charlotte Grum chagru@ruc.dk

ANSLAG: 81.487

INDHOLDSFORTEGNELSE

ABSTRACT	2
PROBLEMFELT	3
ARBEJDSSPØRGSMÅL	4
TEORI	5
SOCIALKONSTRUKTIONISME	5
METATEORETISK UDGANGSPUNKT	5
MATERIEN, DISKURSEN OG SOCIAL KONSTRUKTION AF KØN	6
TEGNET PÅ KROPPEN	7
QUEER FÆNOMENOLOGI	8
SARA AHMEDS QUEER FÆNOMENOLOGIS TEORETISKE PLACERING	8
KROPPE ORIENTERINGER MOD OBJEKTER	9
ORIENTERINGER I ANVISTE RETNINGER PÅ LIGE LINJER	10
PERFORMATIVE LINJER OG TVUNGEN HETEROSEKSUALITET	10
OPSAMLING	11
METODOLOGI	12
FREMANGSMÅDE	13
FORSKNINGSGENSTAND OG UDVÆLGELSE AF MEDFORSKERE	13
GENERERING AF EMPIRI	14
VORES MEDFORSKERE	14
TILRETTELÆGGELSE AF ANALYSE	15
ETISKE OVERVEJELSER	15
ANALYSESTRATEGI	16
ANALYSE	17
REORIENTERING MOD FORÆLDRESKAB VIA EN LIVSLINJE	17
QUEER VANEÆNDRINGER FOR QUEER REORIENTERINGER	19
KØNNEDE KROPSDELE OG DERES BETYDNING FOR ORIENTERING IMOD FORÆLDRESKAB	21
FORÆLDRE SUBJEKTIVITETENS TILBLIVELSE FOR TRANS- OG NONBINÆRE PERSONER	23
KROPSTEGNENES TYNGENDE BETYDNINGER FOR FORÆLDRE SUBJEKTIVITET	25
MOR, FAR ELLER FORÆLDER? – BETYDNINGEN AF AT BLIVE KALDT VED NAVN	26
DISKUSSION	31
KONKLUSION	33
LITTERATURLISTE	34

ABSTRACT

This project aims to understand how trans- and nonbinary people orient themselves toward parenthood and negotiate gendered parental positions in the context of post-traditional Denmark. Using empirical data from qualitative interviews conducted with one trans woman, one genderfluid trans masculine person and one non-binary person, we pay attention to how their embodied orientations and experiences affect their subjectivation processes.

Taking on a social constructionist stance inspired by Søndergaard (2006) as well as incorporating Sara Ahmed's (2006) attention to embodied experiences of orientation we investigate how they manage to create oblique, queer lines toward parenthood and negotiate and transcend binary gender parental positions. The findings of our paper highlight how despite relative freedom to negotiate gendered and parental identities, subjects are still positioned and given different possibilities of action based on their body-sign.

PROBLEMFELT

Familiedannelse og forældreskab er i bevægelse og opbrud, men samtidig bliver kernefamilien stadig anset som den norm, andre familieformer bliver vurderet op imod (Søndergaard 2006: 213). I den traditionelle kernefamilie – med mor, far og 1-3 børn, giver vores køn os adgang til den ene forældrerolle og *ikke* den anden. Med Sara Ahmeds “*Queer Phenomenology*” kan kernefamiliestrukturer forstås som et system af lige linjer som enhver forventes at følge ved at forlænge linjerne gennem monogamt, heteroseksuelt parforhold og reproduktion for derigennem at sikre familiens arv (2006: 74). Den person der føder, bliver tildelt positionen “mor” med forventningerne om at amme barnet og stå for at give den primære omsorg til familien og organisere det praktiske huslige arbejde. Den person der leverer sæden, bliver tildelt positionen “far” og er efter befrugtningen fri fra kropslige forpligtelser. I en moderne kontekst forventes det, at han frigiver integration i arbejdet uden for familien for at bidrage til det huslige arbejde (Søndergaard 2006: 212-214). I det posttraditionelle Danmark har der i årtier været brydninger i kernefamilie-strukturerne, og forældreskab gøres på stadig flere måder; forældrepositioner er ikke længere begrænset til “mor” og “far”, og der er opstået relativ frihed for individet til at forhandle forældrepositioner og danne familie uden for normerne for kernefamilien (Søndergaard 2006: 212-215).

Homoseksuelle familiedannelser er blevet mere udbredte, og er i høj grad normaliseret i vestlig kultur (Allen & Mendez 2018, Dahl 2018), og studier i homoseksuelt forældreskab er veletableret i LGBTQ+ familieforskning (Berkowitz 2009, Hequembourg 2007). Derimod er forskningen af andre personer på LGBTQ+ spektrets forældreskab markant mindre (Bower-Brown 2022). Vi har identificeret, at empirisk forskning i trans- og nonbinære personers erfaringer og forhandlinger med forældreskab udgør et decideret forskningsgab i en skandinavisk kontekst.

Fra et postpsykologisk perspektiv åbner det op for spørgsmål om, hvordan subjektiviteten som forælder forhandles af trans- og nonbinære personer inden for de relativt binært kønsopdelte forældrepositioner. Trans- og nonbinære personers tilblivelse som forældre vækker andre teoretiske spændinger og spørgsmål: hvordan orienterer trans- og nonbinære personer sig mod forældreskab, når deres reproduktive organer ikke stemmer overens med deres kønsidentitet? Og hvilke betydninger får kropsliggjorte erfaringer i denne sammenhæng?

Spørgsmålet om kroppens betydning for subjektiviteten er centralt inden for forskellige psykologiske paradigmer. Det socialkonstruktionistiske og queer teoretisk-informerede felt anser ikke kropslige erfaringer som præ-diskursive (Søndergaard 2006), hvilket har skabt problemer indenfor transstudier, som kritiserer konstruktionisterne for at negligere transpersoners kropsliggjorte oplevelser af køns- og kropsdysfori (Prosser 1998: 7 & 65, Fryer 2010: kap. 3). For os fremstår det derfor vigtigt, både i et empirisk og vidensproduktions-perspektiv at foretage en socialkonstruktionistisk analyse som medtænker trans og nonbinære personers kropsliggjorte erfaringer. For at imødekomme det manglende fokus på kropsliggjorte perspektiver, der bliver efterspurgt i forskningslitteraturen (Rodemeyer 2017: 325) inddrager vi Sara Ahmeds queer fænomenologi, som medtænker kroppen og dens orienteringer i hendes ellers feministiske og poststrukturalistiske queering af fænomenologien: “*Ahmed is employing a queer analysis on the basis of a sensory, lived body as found in phenomenology*” (Rodemeyer 2017: 327).

Problemformuleringen tager derfor afsæt i en sammenfatning af det socialkonstruktionistiske udgangspunkt med det queer fænomenologiske perspektiv, med fokus på at spørge ind til trans- og nonbinære personers orienteringer mod og forhandlinger af forældreskab.

Hvordan orienterer trans- og nonbinære personer sig mod at blive forældre og forældreskab, og hvordan bliver forældrepositioner og forestillinger om forældreskab forhandlet af dem?

ARBEJDSSPØRGSMÅL

- *Hvilken betydning har den kropslige materialitet for trans- og nonbinære personers orientering mod at blive forældre og forældreskab?*
- *Hvordan forhandler trans- og nonbinære personer konventionelle forældrepositioner og forestillinger om forældreskab/familiedannelse?*

TEORI

SOCIALKONSTRUKTIONISME

Herunder vil vi redegøre for Søndergaards socialkonstruktionisme, begrebet om kropstegn samt hendes metateoretiske perspektiv (2006). Vi vil redegøre for de begreber, der anvendes i analysen.

METATEORETISK UDGANGSPUNKT

I *Tegnet på kroppen* af Dorte Marie Søndergaard (2006) henter vi projektets postpsykologiske metateoretiske forståelsesramme. Hun skriver sig ind i en socialkonstruktionistisk tradition, der bygger på en poststrukturel videnskabsteoretisk forståelse. Søndergaard siger om det socialkonstruktionistiske projekt: *“Det interessante er at undersøge konstruktionsprocessen som på een gang konstituerende og repræsenterende – at undersøge psykiske og sociale manifestationer som konstruktioner i bevægelse”* (2006: 39). Søndergaard bygger sin teoretiske argumentation på bl.a. socio-kulturel tænkning og Giddens begreb om det posttraditionelle (2006).

Søndergaard beskriver, hvordan den socio-kulturelle tænkning giver adgang til et indre individ-samfunds perspektiv, der tager afsæt i en forståelse af mennesker og kultur som konstitueret gennem gensidige processeringer. Hun forstår hermed det posttraditionelle som den omfattende kultur, der rammesætter hendes forskning af unge i akademias bevægelige køn (2006).

Det posttraditionelle samfund giver individer mulighed for en relativ frisættelse fra de traditionelle institutioner. Fastlagte livsmønstre er ikke definerende i det posttraditionelle. Individer er selv i stand til relativt at udvikle deres personlige identitet, herunder forskellige mulige udgaver af identiteter i forskellige mulige sociale kontekster. Personlig identitet forstås derfor som noget fleksibelt, og som et relativt unikt udviklingsprojekt (Søndergaard 2006: 32-35). Det er her vigtigt at understrege det *relative*, eftersom mennesket er afhængig af kulturen og vice versa, netop den sociokulturelle tæknings grundpræmis. Individet er i det posttraditionelle tvunget, gennem den gensidige konstituering mellem individ og kultur, at vise et omfang af kulturel genkendelighed, som en nødvendig forudsætning for kulturel integration. Hvis individet ikke genkendes kulturelt, vil det mødes med eksklusion fra

omgivelserne. Eksklusion er ikke et enten/eller princip, hvor individet oplever direkte eksklusion, men bliver i stedet placeret som randfænomen i en underordnet position (Søndergaard 2006: 415).

Selv i individets egen selvopfattelse er det afgørende for det at være kulturelt genkendeligt. Søndergaard skriver: *“For individet bliver det selv at kunne genkende sine udtryk, sin væren, sine tankemåder inden for kulturens kollektivt udviklede udtryksformer, værens- og tankeformer væsentligt som et led i oplevelsen af sig som et værdigt individ”* (2006: 34). Ifølge Søndergaard skal det samtidig forstås, at der i kulturen eksisterer flere delkulturer, derfor kan genkendelighed forstås forskelligt i forskellige delkulturer under den omfattende kultur (2006).

Præmissen om genkendelighed for kulturel integration sker gennem *forhandlinger* (Søndergaard 2006: 34). Forhandlinger sker hele tiden og Søndergaard forklarer, hvordan kønnede forhandlinger af den sociale virkelighed skal forstås som noget, der sker både reflekteret og ikke-reflekteret for individet, og at de kan være personligt indforståede (2006). Ikke-reflekterede forhandlinger betyder dog ikke, at de mister deres kulturelle signifikans og effekt. Søndergaard understreger, at individet ikke kan vælge ikke at udtrykke noget, man kan ikke vælge ikke at blive forstået ind i den kulturelle kontekst, der fx eksisterer om køn, eftersom kønnet er et gennemgående konstruktionselement i den sociale orden (2006: 35), og ingen kan derfor melde sig ud af kønnede forhandlinger.

I socialkonstruktionismen forstås selvet som relationelt og dynamisk, derfor bliver personlige og sociale identiteter til mellem mennesker. At selvet konstitueres af dets relationer til omverdenen *positionerer* det, og vi kan med positionerings-begrebet forstå, hvordan de gensidige processeringer mellem individ og samfund former og anviser subjektpositioner. Søndergaard forklarer: *“Hvem individet »er«, kan variere over tid og mellem forskellige arenaer alt afhængigt af, hvilke diskursive praksisser og hvilke positioneringer inden for disse diskursive praksisser individet tilbydes og tager sig adgang til”* (Søndergaard 2006: 38).

MATERIEN, DISKURSEN OG SOCIAL KONSTRUKTION AF KØN

I sproget findes de medierende dele af gensidige processeringer mellem individ og samfund, som man i socialkonstruktionismen problematiserer og fremanalyserer med henblik på at danne forståelseskategorier i samfundsmæssige og kulturelle kontekster.

Søndergaards perspektiv på det materielle beror på en forståelse af, at det substantielle i forhold til det diskursive er noget, der “glider ind i hinanden” (2006: 40). Det materielle bliver udtryk og tegn, der i forestillinger bæres diskursivt. Der er ingen anden adgang til det materielle end den mening, det gives i sproget (2006: 42). Socialkonstruktionister vil ikke spørge til verdens eller materiens eksistens, før vi giver den diskursivt mening. Eftersom det interessante, forklarer Søndergaard er at spørge, hvordan verden bliver til for os i sin materialitet, og hvilken mening den gives i systemer og handlingssammenhænge – hvordan den konstrueres diskursivt (2006: 41).

Med udgangspunkt i Butlers arbejde med opløsningen af distinktionen mellem “gender” (socialt køn) og “sex” (biologisk køn) forklarer Søndergaard, hvordan Butler og hun selv forstår kønnet performance (fremførelse) som en tilstræbende og særlig handling. Kønnen skal forstås som en citerende og gentagende praksis, hvor der gennem disse citeringer produceres de effekter, som vi almindeligvis forstår, at citaterne navngiver. Køn er ikke en indre kraft fundet i kroppen, køn er noget mennesker gør gennem kulturelle citater (2006: 42-43). Søndergaard understreger dog, at mennesker også forhandler deres køn gennem fysiske udtryk; i måderne kroppen opleves, bevæges og behandles i indforståede rutiner (2006: 46).

TEGNET PÅ KROPPEN

Søndergaard forklarer, hvordan alle samfund bruger de kropslige forskelle som et udgangspunkt for socialt ordnede processer (2006). I forskellige kulturer tillægges de kropslige forskelle forskellige betydninger i sociale ordener.

Søndergaard definerer derfor begrebet kropstegn som et redskab til at italesætte køn uden at det få tillagt kulturelt definerede og specifikke kønsudtryk. Det er dermed et anti-essentialistisk begreb, der skal tydeliggøre det, der samfundsmæssigt virker usynligt og selvfølgelig for os. Det vi forstår som usynligt er det, der konstruerer kønnene; “*Det er det, mænd og kvinder kan være og leve, og det er alt det, de ikke kan være og leve, fordi de skal være mænd og kvinder*” (Søndergaard 2006: 90). Vi læser i kulturen tegnet på kroppen, og det der læses, forklarer Søndergaard, er kønskonstruktionens konsekvenser; de mulige betydninger, kategoriseringer og associationer, vi tillægger tegnet. Vi fortolker kropstegnene og identificerer på baggrund af dem, uden at de behøver at efterleve en specifik genkendelig standard, kan de stadig genkendes, og de virker derigennem henvisende. Selv det bærende individ for kropstegnet vil igangsætte de samme betydningskæder uanset kropstegnets

udformning og fuldende dets betydning (Søndergaard 2006: 91): “*De kropsligt manifesterede kønsforskelligheder bliver stedfortrædende tegn for en social konstruktion, og de individer, der lever i og med disse kroppe, som er disse kroppe, må dermed også i en vis forstand fungere som levende tegn for konstruktionen. De bliver konkrete tegnbærere*” (Søndergaard 2006: 91). Vi får med tegnbegrebet mulighed for at anskueliggøre den sociale konstruktion, der ligger bag kroppen og udpege de historiske og samfundsmæssigt specifikke betydninger, vi kan aflæse som en konsekvens af konstruktionen.

Tegnet på kroppen bliver ikke kun læst af omgivelserne, individet læser selv tegnet indad i sin selvforståelse. Det sker ved omverdenens spejling af individet på grundlag af tegnet, og gennem spejlingen og dens forbindelse til kroppen integreres kønnet som en del af individets kontinuerlige oplevelse af selv (Søndergaard 2006: 91).

QUEER FÆNOMENOLOGI

I det følgende afsnit vil vi redegøre for Sara Ahmeds queer fænomenologi (2006) og de begreber, vi har brugt i rapporten. Ahmed starter med spørge, hvad det vil sige at være “orienteret”, og har arbejdet sig imod en *queer* fænomenologi ved at starte med det klassiske fænomenologiske spørgsmål om orientering i rum. Især refererer hun til Husserl og spørger, hvordan man kan forstå seksuel orientering som et spørgsmål om rumlig orientering (2006: 1-2).

SARA AHMEDS QUEER FÆNOMENOLOGIS TEORETISKE PLACERING

Ahmeds queer fænomenologi er et kendt forsøg på at integrere queer teori med fænomenologi. Ahmed går fra Husserls diskussion af “spatial orientering” til “seksuel orientering”, “geografisk orientering” og racisme. Bevidst skifter Ahmed retning fra udgangspunktet i Husserls, Heideggers og Merlau-Pontys tænkning og “fejler” i at bruge fænomenologien “ordentligt” (2006: 2). Ahmed er blevet kritiseret for hendes manglende fænomenologiske stringens (Rodemeyer 2017: 313-14/325-26), men hun argumenterer for, at en *queer* fænomenologi blot ville fornøjes ved den type ‘fejlæsning’. For hende skal *queer* forstås dobbeltsidigt: Hun vil bøje fænomenologiens orientering hen imod de skæve, afvigende og mindre “proximate” - nære objekter og gentænke orienterings begrebet (2006: 3-4) samtidig med, at hun vil beskæftige sig med dét, hun betegner som queer, nemlig dét der bliver gjort skævt, ved siden af eller skubbet uden for (2006: 7).

Udover fænomenologien er hendes teoriudvikling og tænkning informeret af feministiske, queer og anti-racistiske forskere bl.a. i hendes arbejde med ståsteder i vidensproduktion og af sorte feministers tænkning om, hvordan race, køn, og seksualitet overlapper (Lorde 1984: 114-23), som Ahmed formulerer med spatialt billedsprog som "*lines that cross and meet at different points*" (2006: 5).

KROPPE ORIENTERINGER MOD OBJEKTER

Ligesom i Husserls fænomenologi er orienterings begrebet helt centralt i Ahmeds queer fænomenologi. Hun tager udgangspunkt i den fænomenologiske tese om, at bevidstheden er intentionel og rettet mod objekter ude i verden, og dermed også er kropsliggjort situeret i tid og rum til at vise, at orienteringer ikke er tilfældige (Ahmed 2006: 21, 27).

Orienteringsbegrebet handler om, hvordan kroppe og objekter altid er orienteret eller rettet imod noget udenfor dem selv. Ahmed argumenterer for, at både objekter og kroppe tager form og bliver til i deres nærhed eller afstand til andre objekter. Det betyder, at hverken kroppe eller objekter har nogle iboende egenskaber, men er formet af gentagne orienteringer i bestemte retninger og mod bestemte objekter eller kroppe, hun skriver: "*Neither the object nor the body have integrity in the sense of being "the same thing" without others. Bodies as well as objects take shape through being oriented towards each other*" (Ahmed 2006: 54). Når kroppe orienterer sig i én retning og ikke en anden, vil nogle objekter blive synlige og dermed komme indenfor rækkevidde, mens andre vil være ude af syne og dermed komme udenfor rækkevidde (2006: 55). Ifølge Ahmed skal objekter ikke kun forstås som fysiske genstande, men også som abstrakte målsætninger, aktiviteter og arbejdsopgaver, vi orienterer os imod og omkring samt objekter for vores tanker, følelser og kærlighed (2006: 55).

Derfor bliver det vigtigt, hvilke kroppe der har hvilke objekter inden for rækkevidde – og netop dette er en effekt af tidligere orienteringer. Kroppes repeterede orienteringer og handlinger får kroppe til at vende sig i bestemte retninger og orientere sig mod bestemte objekter, hvilket ifølge Ahmed får konsekvenser for, hvilke liv der bliver mulige (2006: 183, note 8). Vi kan anskueliggøre dette ved, ligesom Ahmed, at spørge: Hvordan orienterer kvindeligt mærkede kroppe sig mod andre kvindeligt mærkede kroppe? Eller for at sætte hendes tænkning om seksuel orientering ind i et kønnet orienterings-perspektiv: Hvordan orienterer personer med mandligt mærkede kroppe sig mod moderskab?

ORIENTERINGER I ANVISTE RETNINGER PÅ LIGE LINJER

Ahmed bruger de fænomenologiske spatiale begreber ”*line*” og ”*direction*” på performativ vis, og udnytter den tvetydige betydning til at henvise til både en retning og en anvisning som ensretter og indjusterer kroppe (2006: 15). Ahmed mener, at orienteringer ikke er tilfældige men organiseret på vertikale og horisontale *linjer*, som kroppe følger og orienterer sig efter. Når mennesker ”ankommer” til verden, bliver de placeret på en bestemt linje afhængig af bl.a. kropstegn, ”race” og klasse; deres ’arv’ bestemmer, hvilken linje de bliver placeret på og dermed også, hvilke objekter der er indenfor rækkevidde (2006: 39). I konteksten af denne arv forventes det at forlænge familie-linjerne: At efterleve bestemte normer, blive gift og reproducere (Ahmed 2006: 83). Samtidig er særlige linjer ”privilegerede” forstået således, at hvis man følger en bestemt linje, fører den i højere grad til belønning, status og anerkendelse (Ahmed 2006: 17). På den måde bliver tabet af bestemte objekter og fremtider på de mindre privilegerede linjer et politisk spørgsmål for Ahmed (2006: 183, note 8).

Det er vanskeligt at reorientere sig og dreje af fra de lige linjer, da afvigende kroppe vil opleve et ”socialt pres”, som forsøger at skubbe dem ind på de lige linjer igen (Ahmed 2006: 17). Ahmed viser fx at såkaldte ”*straightening devices*” (2006: 72) - ensrettende værktøjer, som kan tage forskellige former, forsøger at afrette kroppe og gøre dem ”*straight*” – fx i tilfælde af, at deres seksuelle orientering ikke følger de lige linjer og er orienteret mod kroppe med andre kropstegn (2006: 96). Ahmed optegner to eksempler på, hvordan kroppe alligevel kan reorientere sig mod andre objekter ad skrå og queer linjer. Ifølge hende kræver det ”*habit-change*” (vaneændringer) (Ahmed 2006: 100), gennem bevidst og hårdt arbejde og kan indebære følelser af desorientering, idet man vender sig væk fra velkendte objekter og reorienterer sig med og mod andre kroppe og objekter på nye måder (Ahmed 2006: 84). Reorienteringer kan også ske mere pludseligt og uventet som en effekt af, hvad hun kalder en ”*lifeline*” (livsline). De kan opstå tilsyneladende ud af det blå i livsnødvendige situationer i form af møder med andre kroppe eller objekter, som slår en krop ”ud af kurs” og dermed muliggør et retningskifte i livet (Ahmed 2006: 19).

PERFORMATIVE LINJER OG TVUNGEN HETEROSEKSUALITET

Når kroppe orienterer sig i henhold til de lige linjer bliver de samme orienteringer repeteret: Fx orienterer kvindeligt mærkede kroppe sig mod mandligt mærkede kroppe som objekt for deres kærlighed, og på den måde bliver visse linjer normative (Ahmed 2006: 66). Ahmed

drager paralleller til Butlers argumentation for kroppes tendenser som *effekter* af repeteret gøren (2006: 65) og argumenterer for, at linjer bliver performative: De bliver skabt ved at blive fulgt og bliver fulgt fordi de er blevet skabt; både linjer for tanker – tankegange – såvel som linjer for bevægelse eller bevægelsesmønstre. Ahmed forklarer det billedligt: Man kan forestille sig en velbetrådt sti: Den er synlig og let tilgængelig fordi mange kroppe har gået der før én selv. Stier er derfor både en betingelse og en effekt af, at folk har gået der mange gange. Man opdager måske slet ikke, at man kan gå andre veje, fordi ingen har bevæget sig ad den vej før, det er besværligt og kan føles desorienterende at være den første (Ahmed 2006: 16).

For Ahmed kan heteroseksualitet forstås som en “tvungen” seksuel orientering med idéen om “*compulsory heterosexuality*” (2006: 87), som Ahmed konceptualiserer som en “*repetitive strain injury*” (2006: 57) – hvad vi kan kalde en “belastningsskade ved gentagelser”. Belastningsskader som konsekvens af “tvungen” heteroseksualitet kan forstås som en kropslig fastlåsning, der begrænser hvad kroppen kan gøre: kroppen ender med at sidde fast i bestemte orienteringer, som en effekt af repeterede kropslige handlinger. Repetitionen af orienteringer former kroppen som “*a congealed history of past approaches*” (Ahmed 2006: 91) – kroppen størkner og bliver formet i det gensidige møde mellem krop og objekter.

Ahmed beskæftiger sig ikke med trans-spørgsmål, men vi kan godt bruge hendes tænkning om tvungen heteroseksuel orientering i et kønnet perspektiv og forstå ciskønnethed som en tvunget kønnet orientering. Ligesom med seksuelle orienteringer, der ikke følger den lige linje – er “*straight*” – kan vi argumentere for, at kønnede orienteringer der ikke er i overensstemmelse med bestemte kropstegn, bliver set som skrå og “uden for linjerne” – de bliver afvigende (Ahmed 2006: 92).

OPSAMLING

Vores rapport og analyse af trans- og nonbinære personers orienteringer mod og tilblivelser som forældre er blevet udarbejdet med udgangspunkt i en postpsykologisk og socialkonstruktionistisk teoretisk rammesætning. Dette implicerer, at vi antager en særlig subjektforståelse, som anskuer virkeligheden som diskursivt konstitueret, og menneskets subjektivitet som en relationel og processuel tilblivelsesproces formet af diskursive praksisser i interaktion med omverdenen (Staunæs & Juelskjær 2014: 316-322). Søndergaard opererer i

Tegnet På Kroppen med denne postpsykologiske subjektforståelse, når hun forstår kønnet som performativt. Ahmed vender sig i høj grad også mod en poststrukturalistisk subjektforståelse i sin queering af fænomenologien: Når hun argumenterer for performative linjer, objekters og kroppers gensidige og kontinuerlige formning af hinanden, peger det ligeledes på en decentreret subjektforståelse, der er kontekstuellet situeret og foranderligt i mødet med omverdenen.

METODOLOGI

I følgende afsnit vil vi redegøre for de metodologiske overvejelser og rammer for arbejdet med vores genstand, herunder hvordan vi forstår vores egne og medforskeres positioner.

Vores metodologiske udgangspunkt finder vi i det socialkonstruktionistiske. Selvom rapporten opererer med fænomenologiske begreber, anvender vi ikke den subjektforståelse og dét førstehåndsperspektiv, som findes her. Queer fænomenologien bliver anvendt i et poststrukturalistisk perspektiv og i forhold til projektets socialkonstruktionistiske udgangspunkt.

Det har været afgørende for os at få indblik i vores medforskeres perspektiver og erfaringer om projektets genstand. Vi har derfor ikke anvendt kvantitative metoder, eftersom medforskerne bliver låst fast i, hvad der kan udtrykkes og hvilke variationsmuligheder, udtrykkene kan formes som (Søndergaard 2006). Vi har i stedet brugt kvalitative interviews, da vores medforskere her får mulighed for at dele, hvad der er vigtigt for dem i forhold til genstanden. Vi er blevet inspireret af Søndergaards anvendelse af den narrative erkendemåde, der giver os mulighed for at analysere de meningssammenhænge medforskerne lever i og igennem. "*Ambitionen inden for den narrative erkendemåde begrænser sig ikke til at afsløre og give navn til forskellige meningssammenhænge, men er snarere knyttet til det at udvikle en sprogligt formidlet beskrivelse og analyse af dem*" (Søndergaard 2006: 55). Hensigten med den narrative erkendemåde er i analysen af empirien at gøre de kendte kulturelle fænomener fremmede. Det gøres som et oversættelsesarbejde, hvor beskrivelserne er komplekse og loyale over for en læser, der kender til fænomenerne samtidig med, at de balanceres så en læser, der er fremmed over for fænomenerne, kan leve sig ind i dem (Søndergaard 2006: 56).

Vi forstår genstanden som et flydende fænomen, der opstår i interaktionen mellem medforskerne og forskere. Vi havde oprindeligt tænkt, at vi ville lægge mere vægt på, hvordan vi var positionerede over for vores medforskere, og at det, de kunne fortælle os om,

er en effekt af den eller de diskursive praksisser, der opstod i den specifikke interview situation (Järvinen & Mik-Meyer 2010). Vi har uundgåeligt positioneret vores medforskere på særlig vis, som de har skullet forhandle. Vi lykkedes ikke med at inddrage disse perspektiver eksplicit i analysen, men undervejs i analyseprocessen har vi diskuteret, hvorvidt og hvordan vores medforskeres fortællinger er formet af situationelle, tidslige og relationelle aspekter, og ikke er udtryk for objektive afspejlinger af hændelser igennem deres liv. I et intersubjektivt perspektiv forklarer Søndergaard, at både *læseren*, den *skrivende* og den *observerede* bidrager til konstruktionen af produktet for projektet (2006: 58). Det er en forudsætning, at forskeren må have en grad af afstand til fænomenet i oversættelsesarbejdet, for at det kan gøres til genstand for refleksion (Søndergaard 2006: 56).

I forhold til forskningens validitet forstår vi, ifølge Søndergaard, at ingen objektiv virkelighed kan afdækkes og generaliseres (2006: 63). Vi ønsker på baggrund af vores resultater i rapporten at bidrage til vidensproduktion og videnskabelig dialog om genstanden, hvor vores vinkler på fænomenet kan generere nye spørgsmål.

FREM GANGSMÅDE

FORSKNINGSGENSTAND OG UDVÆLGELSE AF MEDFORSKERE

I den indledende fase af projektet arbejdede vi med hvad Brinkmann og Kvale kalder *tematisering* (2014: 157-162): At udforme vores problemformulering og arbejdsspørgsmål i en dialektisk proces med at udforske feltet inden for queer familieforskning. Vi besluttede at undersøge specifikt trans- og nonbinære personers orienteringer imod og tilblivelser som forældre frem for andre grupper af LGBTQ+ personer af primært to årsager: For det første findes der meget lidt forskning om transpersoners forældreskab (Masullo & Coppola (2022: 94) og eksempler på forskning i feltet: Charter et. al (2018), Doussa et. al (2015) & Hafford-Letchfield et. al (2018)), især inden for en europæisk og skandinavisk kontekst, i modsætning til familieforskningen af homoseksuelt forældreskab. For det andet ønskede vi at medtænke det kropsliggjorte aspekt i analysen af deres tilblivelsesprocesser. I dét henseende formoder vi, at personer der ikke identificerer sig med deres kønnede mærkede kropstegn, ville have andre kropsliggjorte erfaringer end cis-personer. En anden medvirkende årsag til vores interesse i at undersøge trans- og nonbinære personer, blev vækket i vores læsning af litteratur inden for feltet, hvor bl.a. artiklen "*Hegemonic Heteronormativity: Toward a New Era of Queer Family Theory*" (2018) af Samuel H. Allen & Shawn N. Mendez argumenterer

for, at transpersoner der gør deres køn på social genkendelig vis kan betragtes som tilhørende “normativt køn”, hvilket vækkede undren hos os. Disse årsager pegede på, at det var både vigtigt og interessant at vælge netop trans- og nonbinære personer som genstand for analysen for at bidrage til ny vidensproduktion.

GENERERING AF EMPIRI

For at rekruttere medforskere udarbejdede vi et opslag, hvor vi beskrev formålet med vores projekt, hvem vi selv er, og hvem vi ledte efter (bilag G). Vi lagde opslaget ud på Facebook siderne: “Åbne Transpersoner i Danmark”, “Queer women and nonbinary CPH” og “LGBTQ+ slænget”. Projektgruppen delte også et kortere opslag i deres historier på Instagram. Fra “Åbne Transpersoner i Danmark” blev vi kontaktet af Annika og fra “Queer women and nonbinary CPH” blev vi kontaktet af Gil og Em.

Interviewene blev aftalt over Facebook med de enkelte medforskere. Inden interviewet svarede medforskerne på en række indledende spørgsmål og modtog vores interviewspørgsmål – dog uden forskningsspørgsmål (bilag D, E & F). Interviewguiden og interviewspørgsmålene blev udarbejdet inden vi fandt medforskere, men blev redigeret og tilpasset til den enkelte medforskers konkrete situation på baggrund af de indledende spørgsmål for at sikre relevans og mindske ubehag.

De enkelte interviews med Gil og Annika foregik over Facebook Messengers videochat med Josefine og Jonas som interviewere. Interviewet med Em blev foretaget af to tidligere gruppemedlemmer Catharina og Olivia, og foregik i Folkets Hus på Stengade 50, 2200 Kbh. Vores tre interviews blev optaget og efterfølgende transskriberet for at kunne henvise til citater og for at facilitere et grundigt analysearbejde.

VORES MEDFORSKERE

OM BEGREBET MEDFORSKER:

Vi har i rapporten og i omtalen af vores deltagere anvendt betegnelsen medforsker. Begrebet anvendes fordi vi ønsker at indskrive vores medforskere som aktive i skabelsen af mening og betydning i rapporten.

I skemaet herunder ses en oversigt over vores medforskere i projektet:

Navn	Køn	Alder	Kropstegn	Kønsbekræftende behandling	Børn	Statsborgerskab
Annika	Trans-kvinde (hun/hende)	41	Mandligt mærket ved fødslen	Østrogen og hormonblokker	Ja	Dansk statsborger
Gil	Gender fluid Transmaskulin (han/ham)	27	Kvindeligt mærket ved fødslen	Ingen	Nej	Mexikansk statsborger
Em	Non-binær (de/dem)	28	Mandligt mærket ved fødslen	Tidligere selvmedicineret på østrogen	Nej	Britisk statsborger

TILRETTELÆGGELSE AF ANALYSE

Indgangsvinklen til det analytiske arbejde tog udgangspunkt i fire definerede temaer og daværende arbejdsspørgsmål med henblik på at finde konkrete sammenhænge og betydninger i empirien. Vigtige citater inden for de fire emner blev markeret med forskellige farvekoder som hjælp til at igangsætte arbejdet. Analysen blev foretaget med to primære perspektiver i fokus: Et socialkonstruktionistisk fokus, der ledte efter betydninger og sammenhænge i forhold til medforskernes positioneringer og forhandlinger af deres forældre subjektivitet samt et queer fænomenologisk fokus på linjer og orienteringer hos vores medforskere. Citater til den endelige analyse blev udvalgt med henblik på at give læseren indblik i vores medforskere erfaringer, som kan underbygge en reflekteret læsning af analysen. Derudover valgte vi de citater, der på bedste vis anskueliggør de betydningsstrukturer og koder, vi ønsker fremstillet igennem vores dekonstruerende tilgang.

Vi lagde i analysen vægt på at være tro over for genstanden og empirien, og har derfor ladet interviewene informere det processuelle arbejde med arbejdsspørgsmålene og problemformuleringen. Dette også i henhold til princippet om, at vores medforskere erfaringer bidrager med vigtige perspektiver på deres positioner i den sociale verden, som medvirker til produktionen af viden (Kvale & Brinkmann 2014: 79-83).

ETISKE OVERVEJELSER

Igennem alle faser af udarbejdelsen af vores projektrapport har vi overvejet etiske hensyn og så vidt muligt imødekommet disse. Dette er vigtigt både fra, hvad Kvale og Brinkmann

kalder det mikro- og makro etiske perspektiv: Førstnævnte ift. potentielle skadevirkninger hos medforskerne og sidstnævnte ift. potentielle sociopolitiske konsekvenser, da vores projektrapport bidrager til en særlig repræsentation af trans- og nonbinære personer, der kunne blive (mis)brugt i identitetspolitiske sammenhænge (Kvale & Brinkmann 2014: 105-123 & 394-398). Som en del af at imødekomme disse hensyn, udarbejdede vi et grundigt “rekrutteringsopslag” så vi kunne indhente informeret samtykke (Kvale & Brinkmann (2014: 116). Vi sørgede for at tilsende interviewspørgsmålene inden og opfordrede vores medforskere til at sige fra og komme med input for at sikre, at vi ikke spurgte ind til emner, som vækkede ubehag og for at minimere risikoen for utilsigtede konsekvenser og skadevirkninger (Kvale & Brinkmann 2014: 118-119). Vi har undervejs været opmærksomme på vores forskerpositioner, og de assymetriske magtforhold et kvalitativ interview uundgåeligt indebærer, idet vi som forskere definerer interview situationen, temaet, spørgsmålene samt udvælgelsen og fortolkningen i den endelige rapport (Kvale & Brinkmann 2014: 55-57, 119-120). Derudover har vi sikret fortrolighed og anonymiseret medforskerne ved brug af dæknavne (ibid: 117-118). Vi har transskriberet interviewene ordret for at være loyale overfor deres udsagn og inkluderet gentagelser, tøven, pauser mv. (Kvale & Brinkmann 2014: 243-247).

ANALYSESTRATEGI

Ahmeds performative brug af sproget i sin queering af fænomenologiens begrebsapparat giver os en vej ind i empirien, hvor vi kan analysere orienteringen mod forældreskab for vores medforskere. Queer fænomenologien vil nogle steder lede os til analytiske pointer som har meget til fælles med Søndergaards socialkonstruktionisme (2006). I de tilfælde vil vi underbygge de vigtigste indsigter med begge teoretiske perspektiver.

Analysen starter med at forholde sig til første del af problemformuleringen: *Hvordan orienterer trans- og nonbinære personer sig imod at blive forældre og forældreskab?*, og arbejdsspørgsmålet: *Hvilken betydning har den kropslige materialitet for trans- og nonbinære personers orientering mod at blive forældre og forældreskab?* Et vigtigt fokus er her, hvordan kroppen samt subjektets kulturelle forståelse af kropstegn har retningsgivende effekter på linjerne mod forældreskab for medforskerne. Analysens afsæt i mulige orienteringer mod forældreskab bevæger sig derefter ind i forældre subjektivitetens tilblivelse for vores medforskere, og hvordan disse forhandles. Vi forholder os her til anden del af

problemformuleringen: *Hvordan bliver forældrepositioner og forestillinger om forældreskab forhandlet af dem?* og med arbejdsspørgsmålet: *Hvordan forhandler trans- og nonbinære personer konventionelle forældrepositioner og forestillinger om forældreskab/familiedannelse?* Vi vil stadig anvende queer fænomenologiske begreber hvor de bidrager til analytiske pointer, men vi bruger især Søndergaards (2006) socialkonstruktionistiske perspektiver til at analysere, hvordan vores medforskere rekonstruerer deres forældre subjektivitet. Det gør vi med afsæt i de kropsliggjorte aspekter, i konteksten af sproget og det relationelles betydning for forældre subjektivitetens tilblivelse. Analysen afrundes med et afsnit om det, medforskerne vil kalde sig som forældre ved brug af Davies og Harrés positioneringsbegreb (1990).

ANALYSE

REORIENTERING MOD FORÆLDRESKAB VIA EN LIVSLINJE

Vi vil i følgende afsnit indlede med medforskeren Annika og danne os en forståelse af hendes reorientering mod forældreskab som objekt.

Annika beskriver, at hun altid har drømt om at blive “far” eller forælder, men at objektet ‘forældreskab’ ikke syntes indenfor rækkevidde:

“Jeg har faktisk igennem mit liv gerne ville være far, men jeg har aldrig rigtig set mig selv som en person, der kunne være far. Eller forælder(...) jeg tænkte bare, at at at jeg ikke sådan rigtig var egnet til at være forælder, når jeg havde så meget rod i mit hoved” (bilag A: l. 196-207).

Vi kan betragte drømmen om forældreskab som et abstrakt objekt, der er blevet gjort utilgængeligt for Annika på dén måde, som hun ønskede at være forælder. Hun beskriver, hvordan hun som 4 årig fik en lillesøster og allerede dengang påtog sig en forældrerolle, som hun vurderer til at være grundet hendes iboende “moderinstinkter”. Da Annika blev født som et mandligt mærket barn, kan vi med Ahmed sige, at hun er blevet givet en bestemt “linje”, som hun vil opleve et vist socialt pres til at følge (Ahmed 2006: 17). På Annikas linje er der nogle objekter som er nære, mens andre er fjerne og derfor svære og nærmest umulige at orientere sig imod. Da Annika som barn forestillede sig at skulle blive forælder, synes det

ikke muligt for hende at orientere sig mod ‘moderskab’, da dette objekt simpelthen lå uden for den linje, hun var ankommet på, da hun kom til verden. Derimod var faderskab et nært objekt på linjen og derfor tilgængeligt som den eneste mulige fremtid, hvis hun ønskede at blive forælder. Annika var ikke dengang bevidst om, at objektet “moderskab” i højere grad var i overensstemmelse med den type handlingsrepertoire, hun ønskede at udføre som forælder. Moderskabet var før hendes transition et så fjernt beliggende objekt fra den linje hun befandt sig på, at det ikke blev gjort tilgængeligt for hende som et tab (Ahmed 2006: 183, note 8). Annika vidste ikke, hvilke mulige objekter og dermed fremtidige liv der havde været mulige for hende, hvis hun havde fulgt andre linjer og dermed kunnet vende sig i andre retninger: *“Tanken om [] øh ikke at være forælder, som var sådan lidt, lidt tiltalende for mig, fordi jeg havde svært (...) ved de tanker, og svært ved (...) ligesom at acceptere at det var sådan nogle tanker der var i mit hoved”* (bilag A: l. 430-432).

I denne forbindelse er det interessant at spørge, hvordan moderskab alligevel på et tidspunkt ankom som et tilgængeligt objekt for Annika at orientere sig mod? Ahmed skriver, at dét at kunne opfatte et objekt er afhængig af kroppen, som skal opfatte objektet - der må være tale om, at Annika har ‘drejet rundt’ og vendt sig mod objektet ‘moderskab’ såvel som at objektet ‘ankom’ og blev tilgængeligt simultant hermed (2006: 38-39). Annika blev forælder inden sin transition og var ikke sprunget ud som transkvinde, da hendes datter blev født. Men da hun første gang mødte sit barn, muliggjorde det pludselig en ny kropslig orientering mod nogle, kønnede handlinger og selvforståelser som ellers ikke lå lige for på den linje, hun var givet. Annika beskriver:

“Det ændrede sig alt sammen, da hun kom. Det var [griner] da jeg holdt hende i mine arme for første gang, der skete der et eller andet i mit hoved, som jeg ja slet ikke kan forklare. Og det var bare en overvældende følelse af kærlighed der kom til hende. (...) så lige fra starten af da jeg blev forælder der påtog jeg mig mor-rollen” (bilag A: l. 214-218).

At skifte retning i livet, at forlade en linje, som har føltes umulig at leve med for at kunne følge en ny skrå og queer linje, kan opstå som følge af en pludselig livslinje, mener Ahmed (2006: 17-18). I Annikas tilfælde tænker vi på hendes barn som en form for livslinje, der muliggjorde en re-orientering imod en ny fremtid på et tidspunkt, hvor Annika ellers befandt sig et sted, som føltes ulideligt. Annika beskriver det således:

“Der var jeg ligesom der var jeg helt nede. Så der så jeg faktisk kun to valgmuligheder. Den ene var at springe ud i det og acceptere mig selv øhm og anerkende over for verden, at jeg var som jeg var eller gøre en ende på den hele... Øhm... Men jeg kunne så ikke. Jeg kunne ikke fordi jeg tænkte så meget på min datter.” (bilag A: l. 119-123).

Som hun siger, reddede datteren hendes liv og fungerede samtidig som en livslinje eller et objekt, forbundet med så meget kærlighed, at Annika kunne vende sig mod det for at skifte linje og retning i livet. Annikas krop og hvad den kunne “gøre” som forælder blev formet af nærheden til et andet objekt - nemlig barnet (Ahmed 2006: 39).

QUEER VANEÆNDRINGER FOR QUEER REORIENTERINGER

En reorientering kan sagtens ske på anden vis end gennem en pludselig opstået livslinje. Vi ser i vores empiri for medforskeren Gil, hvordan linjer kan skabes via en bevidst reorientering. Queer orienteringer – dét at orientere sig imod noget, der ikke ligger tæt på de lige linjer indebærer en vaneændring, som Ahmed kalder det (2006: 100). I Gils reorientering er det tydeligt, at det kræver meget bevidst arbejde at bevæge sig væk fra de lige linjer, som er blevet “trådt til” og gjort nemme at følge, som en effekt af repetitionen af heteroseksuel orientering (Ahmed 2006: 16). Heteroseksualitet og cis-kønnethed kan betragtes som ‘tvungne’ orienteringer i henhold til de queer fænomenologiske argumenter om “tvungen heteroseksualitet” som en form for “belastningsskade ved gentagelser” (Ahmed 2006: 57). På trods af de lige linjers nærmest tvingende effekt på subjekters cis-hetero orientering mod forældreskabet, er det alligevel muligt at reorientere sig og skifte retning.

For vores medforsker Gil har den lige linje tidligt føltes ukomfortabel, og han fortalte allerede som barn sine forældre, at han aldrig ville indgå i en konventionel familiekonstellation:

“I think that, like, one of the first coming outs that I did for my parents was when I was like six, and I told them, I just want you to know that I'm never going to have children, I'm never going to have a partner, just like I'm never going to have a family. So just accept that. And I remember my parents thinking that that was so funny, that I would like sit them down and like, you know, tell them these things” (bilag C: l. 395-399).

Disse udmeldinger er blevet mødt med undren og fordømmelse fra Gils familie, som vi med Ahmed (2006: 71) kunne forstå som “ensrettende værktøjer”, hvis hensigt er at ensrette kroppe og få dem ind på de lige linjer, når de afviger herfra. Med et socialkonstruktionistisk perspektiv kan vi forstå ensrettende værktøjers påvirkning på queer individer som måder, hvorpå individet tilpasser sin selvfremlørelse i forhold til heteronormative koder (Søndergaard 2006).

For Gil kom forældreskab først til syne som et muligt objekt, da han fjernede sig fysisk fra det familiære rum i Mexico, hvor de ensrettende værktøjer oplevedes som et for stort pres. Bevægelsen i hans liv væk fra Mexico til Danmark og dermed muligheden for at indgå i andre delkulturer, kan med Ahmeds queer fænomenologiske begreber forstås som kulminationen på et arbejde med at bevæge sig væk fra den lige linje ved fysisk at flytte sig til et andet sted. For Gil findes der i Danmark delkulturer hvor kroppe før hans i højere grad end i Mexico har formet det sociale rum, som tillader hans krop at forlænge sig ud i det, hvilket muliggjorde, at forældreskabs-objektet blev synligt. I Gils tilfælde dog ikke i overensstemmelse med den lige linje for forældreskab. Adoption ville nemlig være den primære måde for ham at blive forælder på, eftersom hans nuværende partner er en cis-mand og derfor heller ikke kan blive gravid. Gils skabelse af en ny skrå linje og reorientering mod andre objekter har krævet bevidste valg. Gil fortæller: *“And I think also when you become a parent, you kind of really have to (...) You have to really fight for it, you know, and you have to really, like, decide it”* (bilag C: l. 352-353). Arbejdet med vaneændringer kommer altså tydeligt til syne i Gils orientering mod forældreskab.

Hvis vi anskuer Gils orientering mod forældreskab med Søndergaards (2006) perspektiver, kan hans flytning fra Mexico til Danmark forstås som et behov for at finde sociale sammenhænge, hvor han kan genkende sig selv som et værdigt individ og ikke på samme måde eller i samme grad positioneres som randfænomen.

Igennem analysen af vores empiri kan vi danne os en forståelse af, hvordan orienteringer for trans- og nonbinære personer mod forældreskab, i nogle tilfælde kan ske som følge af en pludselig opstået livslinje eller gennem et bevidst arbejde med vaneændringer, der går imod ensrettende værktøjer der forsøger at presse individer ind på de lige linjer.

KØNNEDE KROPSDELE OG DERES BETYDNING FOR ORIENTERING IMOD FORÆLDRESKAB

I det følgende vil vi med Ahmeds queer læsning af Heideggers fænomenologiske begreb “*equipmentality*” (brugsting) (Ahmed, 2006: 46) anskueliggøre, hvilken betydning de konkrete kropstegn kan have for trans- og nonbinære personers orientering mod forældreskab.

Ahmed tager afsæt i Heideggers begreb om “brugsting” og deres vedhåndenværende. Objektets vedhåndenværende og hvad man kunne betragte som dets intenderede egenskaber, ligger i, hvad det kan blive brugt til, og hvordan det tillader kroppe at forlænge sig og udføre handlinger. Ahmed forlader Heidegger, når hun argumenterer for, at objekter ikke har nogle iboende egenskaber men at de tilskrives egenskaber i mødet med en krop eller objekt:

“The experience of this “nonextension” might then lead to “the object” being attributed with properties, qualities and values. In other words, what is at stake in moments of failure is not so much access to properties but attributions of properties, which become a matter of how we approach the object” (Ahmed 2006: 49).

Med begrebet brugsting kan vi konceptualisere enkelte kropstegn som et objekt eller redskab, der kan forlænge kroppes handlinger. Vi vil argumentere for, at man kan tænke kønnede kropstegn som objekter, der bliver gjort vedhåndenværende og tilskrevet særlige egenskaber gennem kroppes repeterede brug af disse objekter. De særlige kropslige forlængelser der sker igennem brugen af kropstegnene bliver *opfattet* som kropstegnenes intenderede egenskaber, og andre typer kropslige forlængelser kunne blive opfattet som “forkerte forlængelser” eller “forkert brug” af kropstegn i vores kultur. Kropstegnenes vedhåndenværende kan stå til hinder for trans- og nonbinære personer, der ikke kan eller vil bruge deres kropsdele til de typer kropslige forlængelser, der bliver gjort til den intenderede brug i vores sociale orden. Annika beskriver fx hvordan det var hårdt at acceptere, at hun ikke selv er i stand til at føde eller amme et barn. Gil er i modsætning til Annika indehaver af kvindeligt mærkede kropstegn, som tillader ham at føde børn. Bryster og livmødre er i vores kultur gjort til objekter, hvis vedhåndenværende bliver forbundet med det, de kan bruges til – at blive gravid, føde et barn og amme det. På den måde bliver disse kropstegn og de kropslige handlinger de muliggør, stærkt forbundet til kønnede egenskaber.

Gil udtrykker fx, at selvom der for ham ikke er noget essentielt feminint ved amning, vil de i kulturen hegemoniske forestillinger forbundet hermed, føre til kønsdysfori. Som han siger: *“I don't experience as much dysphoria as I used to, but I think that that is the one thing that would make you feel like, no, this feels bad. This feels like it needs to not be, you know?”* (bilag C: l. 150-152). Kønsdysfori er begrebet for det ubehag, der kan opstå ved ikke at identificere sig med det køn, man er tildelt ved fødslen; dette både i form af dissonans i oplevelsen af sine kropstegn og i forhold til de kønsroller, der er forbundet til ens kropstegn (Bockting 2012). Vi kan med brugstings-begrebet forstå kønsdysfori som oplevelsen af ikke at føle sig tilpas i at forlænge sin krop i overensstemmelse med det kulturelt vedhåndenværende for det kropstegn, man handler med. Gil udtrykker, at han ville føle sig forkert og dysforisk ved at bruge sine kropstegn til selv at bære, føde og amme et barn.

Vores medforsker Em forholder sig anderledes end både Annika og Gil til sine kropstegns vedhåndenværende. Em beskriver, at de ved, at deres kropsdele bliver forbundet med bestemte egenskaber, som de også vurderer, vil have en vis indflydelse på dem, når de en dag bliver forældre:

“When it comes to parenthood and how my physical body affects that, like, yeah, it probably will. (...) I am uncomfortable in certain places, (...) In regards to like how I'm seen, spoken about, treated because of my appearance, that will probably extend in some way to parenthood” (bilag B: l. 352-356).

Dette udsagn kan vi se som et udtryk for kønsdysfori, men på trods af det, insisterer de på at afvise eller ændre de egenskaber og betydninger som deres kropsdele bliver tillagt. Em fortæller: *“It's also for me, a very, there's a very strong tactical element to how I ... I guess I'm choosing to look”* (bilag B: l. 309-309).

Hvis vi tænker videre med Ahmeds konceptualisering af brugsting, kan vi argumentere for, at hvis trans- og nonbinære personer begynder at anvende deres kropsdele til at gøre andet end det kulturelt vedhåndenværende og orientere deres kroppe på andre måder, vil de kunne blive tillagt andre betydninger. Som Ahmed skriver: *“the object is not reducible to itself, which means it does not “have” an “itself” that is apart from its contact with others”* (2006: 43). Inden for socialkonstruktionismen ville man i overensstemmelse hermed mene, at tegnet på kroppen ikke er en konsekvens af det kropsligt ‘naturlige’, men er konstrueret med udgangspunkt i kroppen. Betydningerne, som tegnet bærer udpeges samfundsmæssigt og

historisk (Søndergaard 2006: 91).

På den måde er der subversivt potentiale i trans- og nonbinære personers ukonventionelle brug af kønnede kropsdele som brugsting. Samtidig peger vores empiri på, at det for disse personer kan være forbundet med dysfori og ærgrelse ikke at have de kropstegn, der er forbundet til de kønnede handlinger, som de ellers er orienteret imod. Dette fordi de samfundsmæssige og historiske betydninger forbundet til tegnet man bærer, kan være svære at forhandle med og imod.

FORÆLDRE SUBJEKTIVITETENS TILBLIVELSE FOR TRANS- OG NONBINÆRE PERSONER

I de følgende afsnit vil vi beskæftige os med, hvordan vores medforskere Gil og Em forhandler konventionelle forældrepositioner og forestillinger om forældreskab.

Gil giver gentagne gange udtryk for, hvordan fordelingen af opgaver er afgørende for, at han kan se sig selv blive forælder. *“I like I grew up in a very (...) gendered household. And I think that the fact that my mother was like the nurturer and stuff like that just always made me feel like when I wanted to have a partner, I just would want for both people to be in charge of the nurturing parts”* (bilag C: l. 181-184). Gils tilblivelse som forælder er tæt forbundet med at finde delkulturer, hvor hans selv fremførelse ikke bliver begrænset af de konventionelle koder for hans kropstegn. Når Gil fortæller om sin orientering mod et muligt forældreskab, fylder frygten for at udføre størstedelen af det reproduktive arbejde meget. Gil udtrykker, at deres selvfølelse er præget af, ikke at kunne efterleve forventninger til kvindeligt mærkede personers omsorgsarbejde, og at det ville føles frigørende for ham, hvis mulighedsrummet blev udvidet: *“I’ve always been considered like not a very useful person for taking care of others. And I think that having different ways of doing it would make me feel like I can do it better, because then it’s not like you’re failing as a parent.”* (bilag C: l. 261-263) Dette er en af grundene til, at han forhandler sit kønnede udtryk og så vidt muligt undgår at citere koderne for kvindelighed korrekt. På den måde sætter han sig ud over de kønnede forventninger, der bliver tilskrevet hans kropstegn. For Gil ligger der stor frihed i ikke at blive genkendt som moderlig, da han frisætter sig de bebrejdelser der medfølger, når kvindelighed og moderlighed ikke performes korrekt. Han har tidligere i sit liv mærket, hvordan han er blevet bebrejdet og blev anset for at være en “forkert” pige, når han ikke performede piget-hed på social legitim vis i den specifikke delkultur i Mexico:

“I always had this expectation from my family and I think it's also like a very normal social thing in Latin America to like dress in a very gendered way. And I never liked that. And I always did it wrong and I never did my hair, like I never did all of these things. But now that I, that I'm seen as a masculine person, it's like, more relaxed and it's like, you just didn't do your hair. It doesn't become like, Oh, you don't care about your looks. So then if I see that translating into like parenting, I think it would be very similar. Like, you just didn't do this thing, you just didn't do it. It's not like it's because, you know, you don't have an instinct, paternal instinct or whatever. It's just. Well, I think things are seen in a more clear way and they don't carry that much baggage” (bilag C, s. 11, l. 328-335).

Her ser vi, hvordan Gil i sin forældre subjektivitet tager afstand til den kønnede forventningsbagage, hans kropstegn er tillagt. Det maskuline handlingsrepertoire han råder over i sin nuværende kønsidentitet, ser han ikke som forbundet til at skulle leve op til et specifikt forældre instinkt, der “naturligt” skulle være opstået i ham. Hans bevidsthed om de ulige socio-kulturelle forventninger, der ofte bliver forbundet med mor- og farrollen viser os, hvorfor han afstår fra at benytte handlingsrepertoiret for de binært definerede positioner på social genkendelig vis. For Gil er den store mængde reproduktive arbejde som bliver pålagt moderen ikke meningsfuldt for ham at udføre. Men lige så finder han fraværet af reproduktivt arbejde og ansvar for barnets udvikling tilskrevet den konventionelle fader-position for problematisk.

Medforskeren Em forholder sig som udgangspunkt kritisk til konventionelle forældrepositioner som noget, der til en vis grad konkurrerer med deres oplevelse af hvor ‘weird’, de kan opføre sig: *“Having kids kind of puts a limit on how weird you can be, like the possibilities for weirdness just going forward into the future”* (bilag B: l. 175-176). Em har en forståelse af, at mange (selv LGBTQ+ personer) der bliver forældre falder ind i en form for konservatisme, og at det er svært at undslippe de konventionelle familiestrukturer. De deler derudover mange socio-politiske problemer som årsag til, ikke selv biologisk at ville reproducere. Em tager helt afstand til de konventionelle forestillinger om, hvordan familie bør konstrueres og børn opdrages. For dem er det nærmere et politisk projekt at være med i en “familie”, og de har især fokus på, hvordan man opdrager børn som borgere i en farlig verden. Em fortæller:

“Because it's when you don't expect hardship and you don't prepare for it psychologically, at least ... That's when it happens, it's like this huge shock and it's so much more cognitive dissonance, which, like, damages you (...) that would be what I would want to try and bring into this kid's life. Not to be like: Hey, kid, it's going to get a lot worse! [Uhm] but like to really lovingly prepare them for that sort of thing, as I am doing for myself.” (bilag C: 1. 464-472).

Rekonstruktionen af forældrepositioner bliver for Em derfor kun én del af perspektivet i forhold til et ønske om større strukturelle ændringer af de herskende forståelser af familie og samfund. Når det kommer til en decideret forældre subjektivitet, deler Em hvordan de er optaget af direkte at vise en forbilledlig leg med konventionelt kønsmærkede genstande såsom tøj og legetøj. Em savner diskussioner om, hvordan man opdrager børn til at integrere bestemte syn på moral og værdier: *“I don't see people discussing those kinds of frameworks of how do we bring meaning, how do we bring competence into a child's life?”* (bilag B: 1. 693-694).

Ems forældre subjektivitet bliver til gennem deres identifikation med politik og aktivisme på den ydre venstrefløj og deres ønske om radikalt at ændre og stå imod normative forestillinger om familie. De insisterer på at opdrage børn og skabe familie som et kollektivistisk og politisk projekt.

KROPSTEGNENES TYNGENDE BETYDNINGER FOR FORÆLDRE SUBJEKTIVITET

I dette afsnit vil vi se nærmere på kropstegnenes indflydelse på subjekters muligheder for at forhandle deres forældre subjektivitet.

Gil og Em deler vidt forskellige bekymringer i forhold til at tage sig af et barn og være forælder. Hvor Gils perspektiv bygger på erfaring med at være blevet læst som pige i sin barndom og spejle sig i de kvinder han er vokset op med, der stod for det primære omsorgsarbejde, så nyder Em de handlemuligheder de får adgang til gennem deres privilegier i en patriarkalsk kultur, når de aflæses som mand. Ems fokus er politisk, praktisk og beskyttende, selvom de prøver at undgå at indtræde i en traditionel faderrolle. Em udtrykker, hvilke typer handlinger de ville foretrække at udføre ifm. forældreskab:

“I could imagine myself being, I guess like a sort of consultant, (...) Where we would talk about beforehand, what would be like, okay, I value these things, like these physical things.

Like, I know a lot about plants, I know a lot about combat sports, I know a lot about self-regulation, [uhm] I know a bunch about building things. And so, you know, there's like this menu of things that I can (...) bring into this kid's life.” (bilag B: l. 65-70).

Der er stor kontrast mellem, hvordan Em og Gils tilblivelsesprocesser som forældre kan udfolde sig. Gil forholder sig til det nære omsorgsarbejde, mens Em slet ikke forholder sig til det reproduktive omsorgsarbejde. Han taler derimod om oparbejdelse af evner, håndværk, resiliens og politiske værdier.

Med udgangspunkt i vores empiri kan vi argumentere for, at personer med maskulint mærkede kropstegn i nogle henseender nyder større frihed til at rekonstruerer deres forældre subjektivitet og har større handlerum end personer med kvindeligt mærkede kropstegn. Vi vil argumentere for, at dette forhold skyldes, at positionen “mor” har et mere begrænset handlingsrepertoire end positionen “far”, og at kvindeligt mærkede personer i højere grad end mandligt mærkede forventes at udføre det primære omsorgsarbejde. Dette giver større risiko for disintegration, da diskrepansen ved at gøre forældreskab anderledes vil fremstå desto større. Gil er selv meget bevidst om dette og fortæller, hvordan hans mors fejltrin blev fordømt langt hårdere end hans fars dengang han selv var barn:

“I would think about it when I was a child, if my mom was late to pick me up from school, it was like, Oh, the mother (...) Then if my dad was late to pick me up, it would just be like, Oh, he was probably really busy, you know? And I just saw that so much and it bothered me”
(bilag C: l. 298-301).

MOR, FAR ELLER FORÆLDER? – BETYDNINGEN AF AT BLIVE KALDT VED NAVN

I følgende afsnit vil vi undersøge, hvordan sproglige positioneringer i form af forældre titler eller navne får betydning for vores medforskeres subjektiviteter og selvbilleder samt hvordan det diskursive får betydning i et dialektisk forhold til deres omverden i konkrete situationer og samtaler med andre mennesker. I dette afsnit vil vi operere med Davies & Harrés positioneringsbegreb med et øget fokus på hvordan titler og navne kan virke som subjekt konstituerende talehandlinger eller ytringer (Davies & Harré 1990: 91).

Hverken Em eller Gil er interesserede i at blive kaldt ‘mor’, ‘far’ eller ‘forælder’, de vil kaldes ved deres navn. Em udtrykker, at de synes der mangler sprog for at tale om familierelationer på kønsneutrale måder: *“I'm kind of pissed off. Like, what I feel is very, like,*

completely inadequate languaging when it comes to a lot of queer familial stuff” (bilag B: l. 232-233) og de deler mange overvejelser om, hvilke positioner og egenskaber bestemte benævnelser bliver forbundet med. De forstår fx “forældre” betegnelsen som en slags illokutionær talehandling: Som en opfordring til at påtage sig en forsørgende og opforstrende funktion, som for Em virker fremmedgørende. Em beskriver: *“being addressed as parents by kids is a bit weird like: “Parent, I require sustenance”. [Der grines] Doesn't ... it feels a bit alien?”* (bilag B: l. 261-263). Der er selvfølgelig tale om en subjektiv forståelse af begrebet fra Ems side, der er afhængig af deres personlige erfaringer med de fortællinger og diskursive praksisser, benævnelsen har indgået i forstået fra deres specifikke perspektiv (Davies & Harré 1990: 94-96). Vores medforsker Annika tillægger ikke ‘forælder’ samme betydning, og bruger (blandt andre) denne betegnelse selv. Ems ukonventionelle forestillinger om, hvordan man kan skabe nye og anderledes familieformer uden det biologiske slægtskab som betingelse for meningsfulde familierelationer, danner et andet udgangspunkt for deres forståelse af de tilgængelige betegnelser for ‘forælder’. De vil så vidt mulig undgå, at den titel de bruger om sig selv skal være ladet med institutionelle og kulturelle betydninger, Em forklarer: *“I like the idea of being viewed as a person rather than a official figure in some way. (...) It would just be like associated with the name rather than with like the institution of fatherhood or motherhood. [Uhhh], yeah, I think I like that. I'd like to use my name”* (bilag B, l. 281-285). Em identificerer sig med queerness, weirdness og politisk modstand mod (hetero)normative idealer. Med positioneringsteorien kan vi sige, at Em deltager i andre diskursive praksisser hvor kategorierne mor, far og forælder bliver tilskrevet betydninger forbundet med normativitet, som i høj grad er uforenelig med den form for “queer” identitet, som Em positionerer sig indenfor.

I vores empiri er Annika et iøjnefaldende eksempel på, hvordan positioneringer i form af forældrebetegnelser og de tilskrevne betydninger bliver forsøgt afvist eller forhandlet. Annika fortæller, at hendes datter stadig kalder hende far og bruger hendes gamle navn. Vi kunne med positioneringsteorien forstå hendes datters tiltale af Annika som anledning til ubehag eller endda dysfori, idet man med god grund kunne forvente, at Annika ville føle sig tvunget til at indtræde i en position med bestemte betydninger og muligheder for handlen som er i modstrid med hendes forældre subjektivitet.

I henhold til Davies og Harrés model for, hvordan udviklingen af et kontinuerligt og meningsfuldt selv billede udvikles hos den enkelte, er det centralt at positionere sig i bestemte kategorier og fortællinger og at genkende sig selv som indehaver af de særlige egenskaber,

der kendetegner én kategori i modsætning til en anden. Disse er ofte dikotomiske (1990: 90): Hvis man er “kvinde” og “mor” er man ikke også “mand” og “far”. For Annika forholder det sig dog anderledes. Det ser vi fx i følgende interaktion:

”Josefine: kunne du godt tænke dig at din datter begyndte at kalde dig mor på et tidspunkt? (...)

A: Mhm, det ved jeg faktisk ikke. Jeg tror faktisk, jeg synes det, det, det ville være lidt underligt. (...) Nu når hun sådan så med. Ja, hun har jo en mor så det. (...) Ehm, og selv, og selvom, selvom jeg er som jeg er, så, så har jeg jo været hendes far lige fra starten og [], og ja, det er jo sådan, det er jo sådan den rolle, jeg har haft i, i øh, i at hun kom til verden så. (...) Så, men jeg synes det er okay, og jeg synes også, og det gør jeg heller ikke mig noget, at hun siger det ude i offentligheden, eller noget som helst, så det, ja... Det rager mig faktisk efterhånden [griner] (...)

Jonas: Så du kan godt altså forene Annika (redigeret) med far, det, (...) får ikke en nødvendigvis en maskulinitet det ord for, for dig?

A: Nej, det behøver det ikke at gøre, altså det... det, det jeg altså, jeg pålægger det ikke noget maskulinitet i hvert fald” (bilag A: l. 501-520).

Det er interessant, at Annika på den ene side fremhæver, hvordan hun altid har haft en “pigejerne”, har haft “mor-instinkter” siden hun var barn og påtog sig “mor-rollen” da hendes datter blev født, mens hun på den anden side fortæller, at hendes “rolle” i at datteren kom til verden kan betegnes som “far-rollen”. Annika forbinder “moderrollen” med positive egenskaber, hun selv ønsker at efterleve som forælder. Hun forklarer, hvordan hun forbinder moderskab med: *”(...) et ubrydeligt bånd, (...) ubetinget kærlighed, (...) omsorgsfuldhed, (...) beskytterinstinkt, (...) at man sådan bare har lyst til at være sammen med sit barn hele tiden, altså. Man har den der samhørighed med sit barn.”* (bilag A: l. 421-424). Moderens position er for Annika forbundet med omsorg og beskyttelse, mens faderen bliver positioneret i et dikotomisk forhold hertil og forbundet med omsorgssvigt. Hun deler, hvordan hendes far har behandlet hende efter hendes transition:

“I søndags der skrev min far til mig at han... aldrig ville acceptere mig som jeg var, men at jeg fortsat kunne snakke med ham hvis jeg ville være hans lille dreng, men øh [fnysende grin] det skrev jeg så til ham at det det kunne jeg ikke. Oog... så derfor måtte jeg sige farvel til ham også” (bilag A: l. 262-264).

At være fysisk nærværende og kærlig som forælder, er for hende ikke kropslige handlinger hun kan performe som far, baseret på den forståelse hun har af positionen. Hvordan kan hun skifte imellem disse betegnelser uden at de tilsyneladende modstridende positioneringer vækker ubehag?

En mulig forklaring på, hvorfor hendes datters positionering af hende som “far” og brugen af hendes gamle (maskuline) navn føles foreneligt med hendes selvbillede, kan skyldes de konkrete situationer hvori talehandlingerne sker samt de mennesker, der er involverede. Vi kan forstå den konkrete positionering af Annika som “far” med datteren som udsiger med Davies & Harrés begreb om “indeksikal forlængelse” (1990: 95). I disse tilfælde bliver betydningen af en udsigelse og positionering “forlænget” eller givet sin mening igennem deres personlige oplevelser i modsætning til de i (del)kulturen mest dominerende betydninger tilskrevet en position. Når Annika er sammen med sin datter deler de en fælles fortælling, hvor karaktererne “mor” og “far” er blevet tilskrevet betydning i datterens opvækst og er blevet fordelt i overensstemmelse med forældrenes “rolle” i den biologiske reproduktion: Annika accepterer “rollen” som far i henhold til hendes position som sædgiver i skabelsen af datteren. Hun tager den rolle som “naturligt” givet, hvilket kan aflæses i hendes brug af “jo” i citatet ovenfor: *“hun har jo en mor”* (bilag A: l. 506) og *“så har jeg jo været hendes far lige fra starten og [], og ja, det er jo sådan, det er jo sådan den rolle, jeg har haft i, i øh, i at hun kom til verden”* (bilag A: l. 508-509). Den biologiske “rolle” som far blokerer ikke for Annikas sociale “rolle” som moderlig kvinde, da denne for hende bliver forbundet med hendes kvindelige handlingsrepertoire, omsorgsarbejde og *“pigehjerne”* (bilag A: l. 412), som hun kalder det. På den måde kan vi se, at Annika alligevel formår at vedligeholde en forståelse af sig selv som ét sammenhængende og kontinuerligt selv på trods af umiddelbart modstridende positioneringer.

Med positioneringsteorien og socialkonstruktionismens forståelse af subjekter som multiple og diskursivt konstituerede kan vi også forstå Annikas, overfor Ems og Gils, forskellige indstillinger til forældre betegnelser og brug af pronominer som et udtryk for deres adgang til forskellige diskursive praksisser i forskellige sociale sammenhænge og delkulturer (Davies & Harré 1990: 89). Annika beskriver, at hun få gange har talt med andre transpersoner som i langt højere grad end hende selv kræver, at omverdenen respekterer deres valgte navne og pronominer, hvilket hun ikke selv går lige så meget op i:

“De går rigtig meget, rigtig meget op i at samfundet bare retter ind efter hvad de... Ind efter dem og at de tiltaler dem præcist som de skal og så videre og så videre. Hvor jeg har mere den der sådan mere sådan holdning at at jeg synes det er okay at folk kommer til at træde ved siden af fordi det er ikke, noget det er sikkert ikke noget folk gør bevidst, altså altid. Nogen gør selvfølgelig og dem påtaler jeg også. Men, (...) almindelige mennesker de skal jo også ligesom vænne sig til at... at man er som man er og de det der det er sikkert også nyt for rigtig mange af dem” (bilag A: l. 331-337).

Hendes indstilling kan forstås som et udtryk for, hvilke subjektpositioner der bliver gjort tilgængelige for hende i de konkrete situationer og relationer hun indgår i med sin datter, familie, pædagogerne i børnehaven osv., hvor en subjektposition som mor og kvinde simpelthen ikke altid er tilgængelig for hende at træde ind i.

For vores medforskere lader det til at have stor betydning for deres forhandlinger af forældre subjektivitet hvornår, hvordan og med hvem de har orienteret sig mod forældreskab. Annika blev, som den eneste medforsker, forælder *før* sin transition på et tidspunkt, hvor hun endnu ikke havde delt eller diskuteret sin kønsidentitet med nogen. Em og Gil har i kontrast hertil i langt højere grad taget del i konkurrerende anti-hegemoniske diskursive praksisser i fællesskaber, hvor køn og familie er blevet tilskrevet andre og nye meninger, hvormed andre subjektpositioner er blevet gjort tilgængelige for dem.

I denne sammenhæng kan vi argumentere for, at deres mulige tilblivelsesprocesser som forældre er påvirket af, at forældreskab som objekt blev tilgængeligt for dem via henholdsvis en “livslinje” for Annika og “vaneændringer” for Gil og Em. Annikas pludselige re-orientering betyder, at hun ikke ligesom Em og Gil har arbejdet lige så bevidst på at gøre de skrå og queer linjer fremkommelige i fællesskab med andre queer kroppe. For Annika har rejsen været ensom og medført høj grad af desintegration i de familiære rum hun befandt sig i. Annika har måske derfor valgt en anden forhandlingsstrategi, som er mere meningsfuld i de sociale sammenhænge hun deltager i, hvor det er nødvendigt for at blive genkendt som legitim, ikke at udvise for meget vrede og modstand ved “almindelige menneskers fejltrin”. Hun har ikke ligesom Gil og Em fundet delkulturer, hvor man som trans eller non-binær person kan afvise at lade folk “vænne sig til” sin kønsidentitet og på samme måde insistere på sin non-konformitet.

På baggrund af analysen af vores empiri med positioneringsteoriens begreber kan vi udlede, at trans- og nonbinære personers tilblivelse som forældre i høj grad både bliver hjulpet på vej og forhindret af deres omverden og i de sociale relationer og diskursive

praksisser, de er en del af. Betydningerne af at blive kaldt et navn er ikke fikseret, men bliver formet af hver enkeltes personlige erfaringer og forskellige positioneringer i dé rum, de har været en del af gennem deres liv.

DISKUSSION

I dette afsnit vender vi vores opmærksomhed mod den videnskabsteoretiske diskussion nævnt i problemfeltet: Spørgsmålet om kroppens og det materielles betydning for subjektiveringsprocesser.

Med udgangspunkt i vores teoretiske grundlag og den implicerede subjektforståelse er det nærliggende at spørge, hvordan vi kan forstå de materielle kropslige betingelser og kropsliggjorte erfaringer hos vores medforskere.

Det er ikke et nyt problem, at den såkaldte “sproglige vending” bliver udfordret ift. ikke at tage højde for det kropslige-materielle (Juelskjær 2010). Judith Butlers queerteori er fx blevet kritiseret for ikke at tage højde for kroppen, hvilket hun i opfølgeren til *Gender Trouble* (1990) til en vis grad gør bod på i *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of “Sex”* (1993). Dette ændrer dog ikke på, at queerteorien (og andre poststrukturalismer, herunder socialkonstruktionismen) stadig anser kroppen som et lærred for diskursive betydningstilskrivelser (Rodemeyer 2017: 325). Socialkonstruktionister får et problem med at forklare, hvordan og hvorfor “indre” erfaringer af dysfori opstår hos transpersoner på trods af at være blevet positioneret i overensstemmelse med deres kropstegn hele livet?

I analysen kommer problematikken fx til udtryk i Gils fortælling om, hvorfor han ikke vil anvende sine reproduktive organer. Han beskriver: “*I think it would also make me feel very uncomfortable in my body because, [uhm] ... Yeah, like, it just feels wrong for me to carry*” (bilag C: 99-100). Vi kunne argumentere for, at der er kropslige-materielle betingelser for Gils erfaringer med dysfori og forestillinger om, at ville opleve dysfori i fremtiden hvis han blev gravid. Den diskursive repræsentation af hans erfaringer og tanker om dysfori kunne her betragtes som *betinget af*, at han har særlige kropslige organer, som muliggør graviditet og amning, hvilket peger på eksistensen af præ-diskursiv kropslighed. På den anden side, i et socialkonstruktionistisk perspektiv, kunne vi argumentere for, at selvom Gil oplever kropslige følelser af “ubehag” vedrørende sin krops gøren, er det stadig diskursivt bestemt. Gil ville

have haft andre følelser og erfaringer vedrørende graviditet og amning, hvis disse kropstegn var blevet tilskrevet andre betydninger i vores kultur. Ubehaget stammer fra, at “gravid mave” og “mælkefyldte bryster” bliver aflæst og tilskrevet betydninger. De diskursive praksisser for disse kropstegn bevirker således, at Gil bliver positioneret som “kvinde” og “vordende mor”, som virker tvingende og begrænsende for hans handlingsrepertoire. Gils biologiske kapaciteter har i dette perspektiv altså ikke nogen præ-diskursiv betydning eller virker betingende for særlige (kropslige) erfaringer.

Der er flere socialkonstruktionistiske forskere, der har vendt sig mod ny-materialisme i henhold til ovenstående diskussion. Malou Juelskjær er en af disse psykologer, og hun anvender Karen Barads teori; agential realisme til at give et bud på en materiel-diskursiv subjektivering (2010). Ny-materialismen vil ikke adskille ‘matter’ og diskurs. Matter er ikke noget der bare ‘er’, i stedet bliver ting til i relationer gennem intra-aktivitet:

“Med det processuelle og relationelle begreb om intra-aktivitet følger, at forholdet mellem diskurs og materialitet heller ikke er et forhold mellem to på forhånd adskilte størrelser, derimod er mattering en aktivitet af både materialisering og betydningsskabelse – mattering er materielt-diskursive praksisser, hvorigennem virkelighed, kroppe, subjekter, tid og rum kommer til mening og materialitet, specifikt, og “outside of particular agential intra-actions, ‘words’ and ‘things’ are indeterminate”” (Barad 2003:820 i Juelskjær 2010:67).

Juelskjær arbejder med Barads begreb spacetimemattering, hvormed tid og rum sættes i analytisk bevægelse. Dette kalder hun lokalisering i tid-rum, og denne lokalisering ses simultant i fortællingen og i den materielle-diskursive praksis, hvor der foretages agentielle snit, der åbner op for nye tid-rum gennem bevægelser og intra-aktivitet (2010).

I Juelskjærs ny-materialistiske perspektiv (2010) kan vi anskue citatet af Gil, hvor hans fysiske ubehag ikke alene er medieret af diskurser. Gil foretager specifikke agentielle snit ind i tid-rum, hvor kropslig-materialitet får betydning simultant med diskurserne. Gils kropslige sansemæssige erfaringer i bevægelserne gennem hans væren forandres i en materiel-diskursiv spacetimemattering. Han skærer kropslige muligheder væk (at blive gravid), og gen/skabelser af sig-selv-som-fortid sker gennem tid og rum, når han skærer tilbage og genskaber sit fortidige, nutidige og fremtidige jeg som én, der aldrig har villet reproducere. Det får konsekvenser for ham. Han foretager en materiel-diskursiv lukning, hvor han tager afstand til det, der materielt-diskursivt bliver/blev forbundet til hans kropslige

iterative erkendelser omkring graviditet. Ved at undgå graviditet kan Gil bringe orden mellem sin materielle-diskursive praksis i fortid-nutid-fremtid, og i forhold til hvem/hvad, han kan være.

KONKLUSION

I den videnskabsteoretiske diskussion undersøgte vi med udgangspunkt i Gils kropslige oplevelser med dysfori, hvordan vi med socialkonstruktionismen forstår kropsliggjorte oplevelser som diskursivt bestemt. Ny-materialismen tilbyder dog potentielt nye indsigter i, hvordan vi kan udbygge forståelsen af forholdet mellem diskursen og matter, hvor Gils kropslige erfaringer kan forstås i et nyt perspektiv.

Vores projektrapport har igennem analysen af vores medforskeres fortællinger om deres tanker om - og erfaringer med - forældreskab givet indblik i, hvordan trans- og nonbinære personers subjektiveringsprocesser sker i forhandling med koderne for genkendeligt køn. Vi har anskueliggjort, at forældreskab for personer der ikke citerer koderne anvist deres kropstegn, kræver større grad af arbejde, idét de ikke blot kan følge de lige linjer. For vores medforskere har reorienteringen på skrå linjer mod en forældre subjektivitet krævet reflektive vaneændringer, og arbejdet med at orientere sig mod andre objekter har haft disintegrerende konsekvenser bl.a. i deres familierelationer.

Vores analyse har tydeliggjort, at på trods af den relative frihed subjekter har til at forhandle forældrepositioner i det posttraditionelle Danmark, bliver de stadig aflæst, positioneret og givet handlerum på baggrund af deres kropstegn. Kvindeligt mærkede bliver begrænset i deres muligheder for tilblivelse, hvis de skal bære et barn. Subjektpositionen "mor" med dets tilhørende "moderlige" handlingsrepertoire bliver tildelt kroppe med tegn på graviditet og øger risikoen for positionering som randfænomen hvis der performes i uoverensstemmelse hermed. Herimod kan mandligt mærkede siges at være tildelt større handlingsrepertoire uanset, om de indtræder i en af de dikotomiske positioner "mor" eller "far" eller lykkes med konstruktionen af en ny type forældreposition.

LITTERATURLISTE

BØGER

Ahmed, S. (2006). *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others*. Duke University Press. Durham and London.

Bockting, WO. (2012) "Gender Disorder, Transgenderism and Transsexuality". I: Cash., F. T., *Encyclopedia of Body Image and Human Appearance* (2012). Elsevier Science & Technology.

Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge.

Butler, J. (1993). *Bodies that matter: on the discursive limits of "sex"*. Routledge.

Fryer, R. D. (2008). Kap. 3: "Toward a Phenomenology of Gender" I: *Thinking Queerly. Race, Sex, Gender, and the Ethics of Identity*: 41-58. Routledge.

Järvinen, M., & Mik-Meyer, N. (2006). *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv. Interview, observationer og dokumenter*. København K: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udgave). København K: Hans Reitzels Forlag.

Masullo, G. & Cappola, M. (2022). "Transgender Couples' Lives: Between Specificity, the Need for Normalization, and New Forms of Social Discrimination". I: Gilley, J., B. & Masullo, G. *Non-Binary Family Configurations: Intersections of Queerness and Homonormativity* (2022): 93-108. Springer.

Prosser, J. (1998) *Second Skins. The Body Narratives of Transsexuality*. Columbia University Press.

Staunæs, D. & Juelskjær, M. (2014) "Postpsykologisk subjektiveringsteori – problemet med personligheden version 2.0" I: Køppe, S. & Dammeyer, J. *Personlighedspsykologi – en grundbog om personlighed og subjektivitet*. (1. udgave). Hans Reitzel Forlag.

Søndergaard, M. D. (2006). *Tegnet På Kroppen. Køn: Koder og Konstruktioner Blandt Voksne i Akademia*. København: Museum Tusulanums Forlag. Københavns Universitet.

ARTIKLER

Allen, H. S., & Mendez, N. S. (2018). "Hegemonic Heteronormativity: Toward a New Era of Queer Family Theory". I: *Journal of Family Theory & Review* 10 (2018): 70–86

Berkowitz, D. (2009) "Theorizing Lesbian and Gay Parenting: Past, Present, and Future Scholarship". I: *Journal of Family Theory & Review* 1 (September 2009): 117–132.

Bower-Brown, S. (2020) "Beyond Mum and Dad: Gendered Assumptions about Parenting and the Experiences of Trans and/or Non-Binary Parents in the UK" I: *LGBTQ+ Family: An Interdisciplinary Journal*, 18 no. 3: 223-240. Taylor & Francis.

Charter, R., Ussher, M. J., Perz, J., & Robinson, K. (2018). "The transgender parent: Experiences and constructions of pregnancy and parenthood for transgender men in Australia". I: *International Journal of Transgenderism*, Vol. 19, no 1: 64-77. Taylor and Francis.

Dahl, U. (2017). "Becoming fertile in the land of organic milk: Lesbian and queer reproductions of femininity and motherhood in Sweden" I: *Sexualities* (2018). Vol. 21(7): 1021–1038. Sage.

Davies, B., & Harré, R. (2000/1990). "Positioning: The discursive production of selves". I: B. Davies, *Body of writing: 1990-1999* (s. 87-106). Walnut Creek, CA: Altamira

Doussa, H., Power, J. & Riggs, D. (2015). "Imagining parenthood: the possibilities and experiences of parenthood among transgender people". I: *Culture, Health & Sexuality*. 2015 Vol. 17, No. 9, 1119–1131. Routledge.

Hafford-Letchfield, T. et al. (2019) "What do we know about transgender parenting?: Findings from a systematic review" I: *Health and Social Care in the Community* 2019 no. 27: 1111–1125

Hequembourg, L. A. (2007). "Becoming Lesbian Mothers". I: *Journal of Homosexuality*, Vol. 53, no 3. (2007): 153-180. The Haworth Press.

Lorde, A. (1984). "Age, Race, Class and Sex: Women Redefining Difference". I: *Sister Outsider: Essays and Speeches*. Crossing Press: 114-123.

Rodemeyer, M. L. (2017). "Husserl and queer theory". I: *Continental Philosophy Review*. vol. 50: 311-334. Springer.

Stacey, J., & Biblarz J. T. (2001): "(How) Does the Sexual Orientation of Parents Matter?". I: *American Sociological Review*, Vol. 66. (2001): 159-183

